

I dag Lóggávuvaldið nýtt á fyrsta sinni

Tá Danmark varð hersett 9. apríl 1940, var tingið saman fyrri at viðgera verkfallið á fiskiflotanum. Fyrstu ferð lóggávuvaldið nýtt var at bota um sáttmálarnar hjá fiskimonnum.

Hetta hendi fyrri 20 árum síðan, og komu fiskimenn at vera teir fyrstu at njóta gott av lóggávuvaldi tingins.

Fiskimannaverkfall var. Reiðararnir vildu undir ongum umstøðum ganga víð at bota um sáttmálarnar, og fiskimenn vildu ikki sigla fyrri hungursløn.

Málið kom á ting. JAVNAÐARMENN legdu alla orku í, at fiskimenn vunnu krøv sín. Fólkaflokkurin bardist av øllum alvi imóti. Javnaðarstjórnin sigraði. Fiskimenn vunu og fingi í vissum fornum prosentini hækkað frá 33 upp í 40 pst. Hetta varð ásett við lóg — og skipini sigldu.

Slíkan sáttmálasigur hava fiskimenn hvørki vunnið fyrri ella síðan.

3 ár seinri var nationala ósing fólkaflokksins í hæddini. Tá hendi tað lagna, at ikki so fáir fiskimenn fóru á val og valdu fólkaflokkin, ið ikki unti fiskimonnum eitt einasta oyra í sáttmálabót og stórreiðarar, ið kravdu av fiskimonnum, at teir skuldu sáttmálabinda seg at sigla fyrri hungursløn, á ting.

20 ár aftaná sita javnaðarmenn á stjórnarpallinum og hava vunnið fiskimonnum 900 kr. í minstuløn og útróðramonnum upp í 9 oyru kg í prisviðbót.

TAÐ ER VERUNLEIKI

AT síðan JAVNAÐARMENN komu á ting er tað eydnast at vinna fiskimonnum: betri lonarsáttmálarnar, minstu lon, forskotsrindan, 6 tíma vaktarskipti, prisviðbót, 6 pst. fritíðarløn, fleiri havnir og víðari vinnumessur í Grønlandi, lán til Grønlandsútróður o. a.

»HVAÐAN SKULU TIT FÁA PENINGIN FRÁ?»

spurdi E. Patursson, tá JAVNAÐARFLOKKURIN legði fram uppskotið um 1000 kr. í minstuløn.

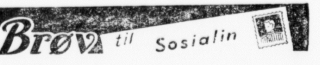
Avskrift av hesum uppskoti legdu tjóðveldismenn á ting í fjór, men kundu tú ikki vísa á EITT EINASTA oyra at gjalda við.

Nú JAVNAÐARlandsstýrið hevur vunnið 900 kr. í minstuløn og uppi 9 oyru kg í prisviðbót, skrivur 14. sept.: »Tá talan er um lonarkrøv fiskimanna tá eru ráðini altíð ring.«

VIT SPYRJA: Hvussu ætla tjóðveldismenn at gjalda minstulønina — somu menn sum í 14. sept. skriva:

... Og peningurin er ikki til tíverri. Sjálvt javnaðarmenn áttu at dugað at skilt, at tú kanst ikki royta hár av herskollutum manni.«

Tjóðveldismenn hava einki at bjóða fiskimonnum uttan bert — BLUFF!

RÚSDREKKALÓGIN

Óll toluhuga hugsandi menniskju vita, at vit hava eina rúsdrekkalóg, ið einki annað framkomnið og demokratiskt land vildi kenst við.

Løgtingsmenn tora ikki at nema hana, sjálvt um allir fullvæl vita, at henda lóg elur fram ovurdrykkjuskap og eitur drykkjuskap — elur fram svartahandil og heimbrygging, elur fram

ólukkudýr og lögbrótarar — ger allar Føroyingar til ómyndingar — traðskar niður demokratisku rættindi fólksins — og letur mannalagnur hjartalyst ganga til grundar.

Hvussu leingi ætla tit lögtingsmenn at siggja henda veruleika í eyguni — og einki gera?

Í 1946 varð skrivað, at vit ikki vóru mentir at taka við loysing — t. d. høvdu vit IKKI RÁÐ at gjalda alla sosiallóg-gávuna.

17. aug. sama ár svarar fullveldisheitan Hákon Djurhuus í Norðlýsinum:

»At blóð og menn nettupp ræða fólk við hesum býrðum, tað visir best, hvussu VANKUNNUG og av ÖLLUM LAGI SKEPLAÐ hesi blóð og hesir menn eru, at tey og teir halda seg kunna bjóða fólk slíkt.«

Slok 14 ár seinri — 5. apríl 1960 — skrivur Dagblaðið (Hákon Djurhuus) riddari av Dannebrog um hetta sama evnið:

»Fólkaflokkurin HEVUR ÁSANNAD at sjálvir hava vit — — IKKI RÁÐ til at gjalda hesa sosiallóg-gávu.....«

So roynast álítmenn!

AT tá ið TRYGGINGARSAMBAND IÐ FØROYAR varð stovnað fyrri 20 árum síðan, vóru fólkaflokksmenn harðliga imóti og sögdu: »Hatta kemur ongan týðning at hava fyrri landið.« Í dag eigur Tryggingarsambandið — landið — umleið 20 MILJ. KR.

AT 10 pst. av sjíftovustjórninum í USA eru kvinnur og av teimum 600.000 banka-skrivstovufólkunum eru 60 pst. kvinnur.

AT talið av arbeiðshesum minkar í stórum, meðan talið á arbeiðskamelum er hækkað við 20 pst. seinastu 20 árin.

AT á tekstilframsýning í USA vistu

teir eitt nýtt stoff — Vetro — ið als ikki kann brenna.

AT rúsdrekkánýtlan í Svøríki ongan-tíð hevur verið so litil sum nú, síðan solan var leysgívin.

AT eingin fullblóðs indianari nakra-tíð hevur havt sæti í kongressini í USA.

AT í Indíu verða fødd 28.000 børn um dagin, t. v. s. ein nýggjur verðinsborgari hvørt 3. sekund.

HÖVUÐSMÁLÍÐ

Undir landsstýrissamráðingunum í fjór hevði Erl. Patursson uppskot um, at hitt gamla landsstýrið varð sitandi, freytað av:

»... at farið verður undir hovuds-máli til dómis býrjað verður at grava út úr grund fyrri studentaskúlanum.«

Av og á manna fólkaflokksmenn á tingi seg til álóp á ríkisumboðsmannin. Nú skrivur Dagblaðið:

»Javnaðarmenn ... yvirtáta ríkis-umboðsmannin glaðliga til OLVAR-NAR, tá hann verður álópin.«

(DIMBILDAVIKAN (stilla vikan))
(endar í dag. Dimbildadagar: teir)
(triggir dagarnir undan SKIRHÓS-)
(DEGI (oldnordisk: skírdagr, av)
(skir: skærur, reinur.)
(PÁSKINI. Upprunaliga isralitiskt)
(veitsluhald í samband við ynski)
(um góða feðnaðarúrtøku. Seinri)
(— 14. NISAN (apríl) — hildin til)
(minnis um burtferð jodanna úr)
(Egyptalandi. Dagurin verður nú)
(hátíðarhildin 1. sunnudag eftir 1.)
(fullmána eftir vársjavndogur.)

20 ÁR FARIN

INNANLANDA

17. apríl: Reyðu krossur verður mál-aður uppá sjúkrahúsin. — Allar klokkur verða fluttar ein tíma fram.

20. apríl: 2 føroysk skip koma úr Onglandi við Føroyska flagginum á stong og merkinum »FØROYAR« á skipssíðuni.

21. apríl: Trolarin »TÓR II« kemur flaggskryddur og við føroyska merkinum á Havnini.

22. apríl: Allir vitar í Føroyum verða slóttir.

23. apríl: Sendinevnd fer til London at samráðast við bretska ríkisstýrið.

UTTANLANDA:

24. apríl: Týskarnir, ið hava hersett Danmark og lopið á Noreg 9. apríl senda Noregi kriggsavbjóðing.

FLAGGÍÐ. Fyrsta boðskriv frá føroyskari síðu í samband við flaggmálið varð handað bretska ríkismyndugleikunum av lögtingsmonnum P. M. Dam vegna javnaðarflokkin og L. ZACHARIASEN vegna sjálvstýr-isflokkin. Kravt verður, at bretar skulu góðkenna føroyska merkið sum flagg Føroya. Fólkaflokkurin skipaði um sama munið fyrri ósingarfundum í Havni; men gjørdi annars einki fyrri at fáa Bretar at góðkenna flaggið.

SKULARNIR. Við ársbyrjan 1960 vóru 93 skúlar í Føroyum við 5.800 næmingum, harav 4.704 í fólkaskú-lunum, 692 í próvtøkuskúlanum, 410 í privatskúlanum. 39 skúlaskyldugir næmingar gingu ikki í skúla. Lærarafólkini vóru 201 í tali. Forsømdir vóru í alt 52.6313 skúladagar ella 9,08 uppá barn-ið. Kvóldskúlarnir vóru 25 við 628 næm-ingum. Í læraraskúlanum ganga 17 næm-ingar í 1. flokki og 21 í 2. flokki (lið-ugt í ár). Í preliminar-skúlanum ganga 46 næmingar og studentaskúlanum 70.

SOSIALIN kom á fyrsta sinni 14. mai 1927 og kallaðist tá FØROYA SOSIAL-DEMOKRAT. 14. apríl 1945 varð navnðið broytt til FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR og aftur 2. apríl 1955 til SOSIALURIN. Blaðstjór ar hava verið: M. S. Viðstein, H. M. Jacobsen, P. M. Dam, Martin Joensen, P. K. Mouritsen og Villi Sørensen. Eitt tíðarskeið stjórnaðu Heðin Brú og William Heinesen deildini »FØROYAR Í DAG.«

SKATTAFR/ELSI. Dansk blóð siga, at hin sokallaði Føroyafilmurin »TRO. HAB OG TROLDOM« er undantikin skattskylduni. Tað sama er hent við filminum »Tørnrose«.

SOSIALISTASIGUR. Við kommunu-valini í Bayern í Týsklandi vunnu javnaðarmenn í stórum, gingu fram frá 34,9 til 38,4 pst. Kristiligi sociali flokkurin hevði eisini framgongd — 1,7 pst.

Oscar Wilde: »Tað finnst ikki moralskar ella ómoralskar bókur. Ein bók er væl ella illa skrivað. Taf er alt!«

Mánapresturin. Ein katólskur prestur — ikki navngívin — hevur sent Jó-hannisi XXIII. páva, umsókn, og biðið um at gerast fyrsti prestur á mánanum.

BERT TVEIR. At Danmark ikki er nakað lundaland, vita vit fullvæl; men tað eru ovivað ikki øll, ið vita, at har eru bert 2 lundar — í Zoologiska hava. Niels á Botni hevur bjóðað sær til at senda nøkur pør aftrat.

Húsfrúgvn hjá mær var í øðini, tí eg hevði havt kvinnuvitjan á kamari minum.

— Ja, tað sama hendi hjá mær, men so spurdi eg hana, um hon hevði nakað imóti, at eg gjørdi eitt sindur av heima-arbeiði.

— Hvat gert tú so?
— Eg eri kvinnufrísorur.

Óli situr og berjir seg ígjøgnum små-skronurnar á 4. síðu Dagblaðsins:

— Mamm—á! — Skálkabros, hvat er tað?

Mamman: Ná, tú lesur Dagblaðið, litli mín? Jú, hási skálkabrosini eru, tá ein skálkur gálvar eftir hampafólki.

Ein skoti til ein blaðstjóra: »Halda tygum ikki uppát at prenta spoyksklós-ur um okkum skótar, so gevist eg at læna blað tygara.«

Tað er skylda teirra ríku at hjálpa teimum fátæku. Tað ásanna øll — uttan tey ríku.

INGEN FÆRO-FILM, mislykket farce. »AKTUELTE«, danska stjórnarblaðið, tekur soleiðis til í sinum ummali av »TRO. HAB OG TROLDOM« og skrivur m. a.:

»FØRUNDRINGEN steg, mens det meste av førstehandsbilleden afvikledes i kenne eastmancolerede billeder til noget nær fortvivlels hen mod slutningen. Da stod det klart, at hæbet var definitivt ude, filmen faldt til jorden.

»... HVAD blev så resultatet? Den rene farce med nogle tåbelige fyre som hovedpersoner. Og farce med humor på det lavkomiske...«

»... Guderne må vide, hvad de sagde til den derolpe på øerne... Men vi må med besømmelse gætte på, at de flovede seg. Sådan laver man en dårlig farce. Sådan laver man ikke noget man kalder æn Færo-filme.